

Folketingets Socialudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato: 6. april 2009

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail vfm@vfm.dk

KML/ J.nr. 2009-2763

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 1. april 2009 følger hermed velfærdsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 268 (SOU Alm. del).

Spørgsmål nr. 268:

"Kan ministeren oplyse hvordan den fri bevægelighed af arbejdskraft i EU understøttes på velfærdsområdet?"

Svar:

En af de første forordninger, der blev vedtaget i Fællesskabet var forordning nr. 3, der omhandler social sikring for personer, der har arbejdet i flere medlemslande.

Denne forordning blev i 1971 afløst af forordning nr. 1408/71 om koordinering af social sikring for arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet. Senere er forordningen udvidet til også at omfatte selvstændige erhvervsaktive og studerende. Næste skridt er, at alle bliver omfattet. Det sker ved forordning 883/04, der forventes at finde anvendelse fra 2010.

Forordningerne har til formål at sikre, at personer, som udnytter retten til fri bevægelighed, og derfor flytter bopælsland eller beskæftigelsesland inden for Fællesskabet, ikke mister optjente sociale rettigheder. Samtidig sikres det, at det bliver muligt at indtræde i det nye sociale system ved flytning til et andet medlemsland, således at de ikke kommer til at stå uden social sikring. Hele denne mekanisme kaldes koordinering. Det er vigtigt at understrege, at der ikke er tale om en harmonisering. Indretning og finansieringen af de sociale sikringsystemer er et nationalt anliggende.

Helt enkelt betyder EU-samarbejdet på området for social sikring, at man kun er omfattet af lovgivningen om social sikring i ét medlemsland ad gangen. Man optjener ret til sociale sikringsydelse i forhold til den periode, man har været omfattet af lovgivningen i det enkelte land. Samtidig sikres det, at man kan sammenlægge med de perioder, man har tilbragt i ét medlemsland,

når man flytter til et andet medlemsland, så man undgår eventuelle karenperioder for at opnå ret til ydelser. Et forhold, som også berører mange mennesker er, at ydelserne i de fleste tilfælde kan medtages, når man flytter bopæl.

For eksempel gælder det optjent dansk folkepension. Den kan udbetales, selvom man bor i et andet medlemsland. Princippet er, at man optjener ret til ydelser i forhold til den tid, hvor man er omfattet af lovgivningen i det enkelte land. Pensionsdelen udbetales fra optjeningslandet efter dette lands regler, når man opnår pensionsalderen.

Regelsættet sikrer også, at f.eks. en dansk arbejdstager, der udstationeres af arbejdsgiveren til at udføre arbejde i et andet medlemsland, kan forblive omfattet af dansk lovgivning om social sikring i udstationeringsperioden i op til 3 år. Dermed undgår man at blive afmeldt den danske sociale sikring og optjener fortsat ret til f.eks. dansk folkepension og får udbetalt dansk børnefamilieydelse i udstationeringsperioden. Samtidig slipper den danske arbejdsgiver for at betale eventuelle bidrag til den sociale sikring i udstationeringslandet.

Udover forordning 1408/71 er der EF- forordning 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet. Denne omhandler den del af velfærdsområdet, som omfatter social bistand og social service. Heraf fremgår det bl.a., at de arbejdstagere, der er omfattet af forordningen, nyder samme sociale og skattemæssige fordele, som indenlandske arbejdstagere. Dette kan f.eks. have betydning for pasning af børn på daginstitutionsområdet. En person, der er arbejdstager i Sverige, men som bor i Danmark, vil dermed have ret til pasning af sit barn i svensk daginstitution.

Dele af det ovenfor beskrevne kan illustreres ved eksemplerne nedenfor:

Eksempel 1 - udstationering

Egon Jensen bliver udstationeret af sit danske firma til at udføre et arbejde i Grækenland i tre år. Hans hustru rejser med sammen med familiens tre børn. Hustruen har ikke arbejde, men passer børnene. Egon Jensens udstationering betyder, at familien forbliver omfattet af dansk lovgivning om social sikring i udstationeringsperioden på tre år. Der skal ikke betales bidrag til den græske sociale sikring, da familien fortsat er omfattet af dansk lovgivning om social sikring. Egon Jensen og hustruen optjener ret til dansk folkepension i udstationeringsperioden. Bliver han syg, og arbejdsgiveren betaler løn under sygdom, kan arbejdsgiveren få refusion af sygedagpenge efter danske regler, som om arbejdet blev udført i Danmark. Familien Jensen har ret til læge og hospitalsbehandling i Grækenland på lige fod med grækere. Det betyder, at udgiften for familiens lægebehandling i Grækenland i princippet betales af den danske stat.

Familien Jensen modtager også dansk børnefamilieydelse for deres tre børn, selvom de bor i Grækenland, men modregnes eventuelle græske familieydelse.

Eksempel 2 - pensionisttilværelsen

Helena Andersen, har boet i Danmark indtil hun fik dansk folkepension som 65-årig. Hun vil gerne flytte til Spanien. Hun kan få udbetalt sin danske folkepension, selvom hun flytter til Spanien. Det betyder, at hun får udbetalt samme pensionsbeløb, som hun får, når hun bor i Danmark. Selvom hun flytter til Spanien, skal hun ikke betale bidrag til den spanske sygeforsikring, da hun som dansk pensionist er sygeforsikret i Spanien for dansk regning.

Det betyder, at hun har ret til læge og hospitalsbehandling i Spanien på lige fod med spanske pensionister.

Eksempel 3 - arbejde i flere lande

Eva Jørgensen boede i Danmark indtil hun som 25-årig fik arbejde på en bar i Paris. Her arbejdede hun i fem år, og flyttede derefter til London, hvor hun arbejdede i en forretning i 15 år. Hun flytter tilbage til Danmark som 45-årig. Når hun fylder 65 år, vil hun være berettiget til dansk folkepension på grundlag af det antal år hun har boet i Danmark mellem det 15. og det 65. år sat i forhold til en fuld optjeningstid på 40 år. Det betyder, at hun vil få 30/40 af en fuld dansk folkepension. Hun vil også få udbetalt pension fra henholdsvis Frankrig og England i forhold til den tid, hun har optjent pension der.

Eksempel 4 - den studerende

Mikkel Larsen har fået stipendiat til at studere et år i Lissabon. Da Mikkel er studerende, er han omfattet af EU-reglerne og skal ikke betale bidrag til det portugisiske sociale system, men har retten til sociale og sundhedsmæssige ydelser på grundlag af sit tilhørsforhold til det danske system. Han er kun midlertidigt fremeldt Danmark, da han kun er væk op til et år. Det betyder, at han ikke behøver at tegne en selvstændig sygeforsikring under opholdet i Portugal. Han har ret til læge og hospitalsbehandling i Portugal på lige fod med portugisere.

Karen Jespersen

/ Jørgen Witsø - Lund